

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА
СЕРТИФИЦИРАНА СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО ISO 9001:2008
1051 СОФИЯ, УЛ. "ТРИАДИЦА" № 2, ТЕЛ: 8119 443, ФАКС: 988 44 05, WWW.MLSP.GOVERNMENT.BG

Изх. №: 02 - 103
..... 04. 05. 2018

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. №	854-06-624
Дата	04 / 05 2018

ЧРЕЗ
Г-ЖА ЦВЕТА КАРАЯНЧЕВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

10 31
[Signature]

ДО
Г-Н ГЕОРГИ ГЪОКОВ
НАРОДЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ ОТ
ПГ НА БСП ЗА БЪЛГАРИЯ

На Ваш № 854-06-624 от 19.04.2018 г.

ОТНОСНО: Въпрос на народния представител Георги Гъоков относно производителност на труда и разходи за труд в България и в другите държави - членки на Европейския съюз

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ГЪОКОВ,

През 2017 г. брутният вътрешен продукт на България нарасна с 3,6%¹ в реално изражение. В номинално изражение БВП на страната достигна 98 631 млн. лв., което представлява нарастване от 4,8% спрямо 2016 г. Брутната добавена стойност през 2017 г. нарасна с 3,7% при ръст от 3,4% за 2016 г. През 2017 г. броят на заетите (ЕСС 2010) отбеляза най-високият си темп на нарастване от 1,8% в периода на след кризисното възстановяване на заетостта при среден растеж от 0,4% през 2014-2016 г. Благоприятните развития на пазара на труда са съчетани с ускорено нарастване на доходите от труд.

Водещо значение за нарастването на доходите през 2017 г. има частният сектор, където средната работна заплата отчете номинално повишение от 12,7%. Динамиката на показателя в обществения сектор също се ускори до 9,2% и допринесе за нарастването на доходите от труд общо в икономиката (11,8%).

Влиянието на БВП върху работната заплата се определя от разпределението на новосъздадения продукт в предприятията, т.е. каква част от БВП или брутната добавена стойност (БДС) се разпределя за заплати и осигуровки. Данните за относителния дял на

¹ Предварителни данни на НСИ.

компенсациите на наетите (работна заплата и социално осигуряване) в БВП през последните години показват една обща тенденция на увеличаване. Това означава, че работниците получават все по-голяма част от новосъздадения продукт, което от своя страна засилва връзката между заплати и икономически растеж. За периода 2007-2017 г. в рамките на ЕС28 делът на компенсациите на наетите от БВП нараства най-много в България с 10,9 п.п. от 32,2% през 2007 г. до 43,1% през 2017 г. Средно за ЕС28 този дял е 46,5% през 2007г., нараства с 0,9 п.п. и през 2017 г. е 47,4%.

Положителните развития на пазара на труда продължават и през първите месеци на 2018 г., като очакванията остават благоприятни. Подобрене е регистрирано при оценките на потребителите за по-нататъшното намаление на безработицата, а така също и при очакванията на бизнеса за динамиката на наетите, което бе характерно както за индустрията и строителството, така и за услугите. За цялата 2018 г. очакваният растеж на заетите възлиза на 0,6% след значителното повишение от 1,8% за 2017 година. Положително влияние се очаква и от индустрията по линия на създаването на работни места в промишлеността и повишаването на икономическата активност в строителството. Коефициентът на безработица се очаква да се понижи до 5,9% през 2018 г., а участието на населението в работната сила ще нарасне по-бавно спрямо година по-рано поради постепенното свиване на свободния трудов резерв, който би могъл да задоволи търсенето на труд.

В периода 2019-2021 г. темпът на нарастване на компенсацията на един нает слабо ще се забави до 6,6% средногодишно, успоредно с очакванията за по-бавно нарастване на заетостта и отслабване на приноса от повишението на осигуровките. В рамките на прогнозния период динамиката на доходите ще надхвърли тази на производителността и ще обуслови нарастването на номиналните разходи за труд на единица продукция със средногодишен темп от около 3,2%. Производителността на труда ще следва възходяща динамика, като реалният темп на растеж на показателя е оценен на 3,5% средногодишно. Отчетеното забавяне през 2017 г. се обуславя от значителния спад на показателя в сектор селско стопанство и не би следвало да окаже ограничаващ ефект върху потенциала за растеж на икономиката в средносрочен план.

Във връзка с поставените от Вас въпроси, относно производителност на труда и разходи за труд в България и в другите държави-членки на Европейския съюз предоставям на Вашето внимание следната информация съгласно приложението.

Приложение: Съгласно текста.

ВЯРНО С ЕЛЕКТРОННО
ПОДПИСАНИЯ ОРИГИНАЛ

X

Бисер Петков
Министър на труда и социалната политика
Signed by: Biser Hristov Petkov

ПРИЛОЖЕНИЕ

1. Производителност на труда

По данни на Евростат към 23 април 2018 г. е налична информация за средната производителност на труда за 2016 г. за страните - членки и средно за ЕС (елиминирана е разликата в ценовите равнища между страните).

По данни на Евростат за 2016 г. е измерена производителност на труда в интервала от 45% до 190 % от ЕС-28.

През 2016 г. производителността на труда в България е най-ниска- 45,4% при ЕС-28=100%, най-висока е производителността в Ирландия – 190,2%. Производителността на труда в България е над два пъти по-ниска от средната за ЕС-28.²

По данни на Евростат³ през 2017 г. средно за ЕС-28 производителността на труда нараства с 0,8% спрямо 2016 г.

През 2017 г. най-голям е ръстът на производителността на труда в Ирландия -5,8% спрямо 2016 г.

Най-малък с отрицателна стойност е ръстът на производителността в Люксембург (-1,0%).

В България производителността на труда през 2017 г. нараства с 1,7% спрямо 2016 г., два пъти по-висок ръст спрямо ръста средно за ЕС-28 (0,8%).

България се нарежда на 10-то място по увеличение на производителността на труда сред страните членки на ЕС.

Разходи за труд

По данни на Евростат⁴ през 2017 г. разходите за труд на час средно за ЕС-28 възлизат на 26,8 евро, най-ниски те са в България – 4,9 евро на час, а най-високи са в Дания - 42,5 евро на час. Разходите за труд в България са почти 5,5 пъти по-малки от средните разходи в ЕС.

Средно за ЕС-28 разходите за труд през 2017 г. нарастват с 2,3%, разходите за заплати нарастват с 2,4%, разходите за социални и здравни осигуровки с 2,1%.

През 2017 г. най-много нарастват разходите за труд в Румъния – 15,0%, най-малък е ръстът (с отрицателен знак) във Великобритания – 4,1%.

В България разходите за труд през 2017 г. нарастват с 12,0% - на второ място след Румъния. Съответно най-много нарастват разходите за заплати в Румъния – 15,1%, а във Великобритания разходите за заплати намаляват с 4,5%.

През 2017 г. разходите за заплати формират 75,7% от разходите за труд средно за ЕС-28, най-нисък е този дял във Франция (67,2%), най-висок е в Малта (93,5%).

В България разходите за заплати нарастват с 11,8 % - на трето място след Румъния (15,1%) и Унгария (13,5%)⁵.

Двучифрен ръст отбелязват и разходите за социални и здравни осигуровки, те нарастват с 12,7%. Най-висок е ръстът на тези разходи в Румъния – 14,9%, намаление с 9,1% се отчита в Люксембург.

2. Минимална работна заплата

² <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tesem160&plugin=1>

³ <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/download.do?tab=table&plugin=1&language=en&pcode=tipsna70>

⁴ http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lc_lci_lev&lang=en

⁵ http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/%20Hourly_labour_costs

Евростат не предоставя информация за усреднена за ЕС минималната работна заплата поради различният обхват на законоустановените минимални работни заплати. През 2017 г. 22 от 28-те държави-членки прилагат общо задължителни законоустановени минимални работни заплати. В Кипър съществува законоустановена минимална работна заплата, но тя е ограничена само до определени професии. В останалите пет държави членки на ЕС (Австрия, Дания, Финландия, Италия и Швеция), макар да не съществува национална минимална работна заплата, тя се определя в отрасли колективни договори.

През 2017 г. минималната работна заплата в ЕС варира от 235,20 евро в България до 1 998,59 евро в Люксембург.

Нивото на законово установените минимални заплати варира значително между държавите-членки на ЕС. При новите държави-членки (НДЧ) има като цяло по-ниско ниво на минимална работна заплата от страните от ЕС-15 и се наблюдава сближаване на номиналните и реалните нива. Въпреки това, има още какво да се желае – най-ниската минимална работна заплата в ЕС – в България е около 8,5 пъти по-ниска, отколкото минималната работна заплата на Люксембург, която е най-високата в ЕС.

От началото на членството на България в ЕС минималната работна заплата в България е най-ниската в съюза и в областта на минималната работна заплата се води политика за догонващо нарастване, спрямо страните от ЕС.

От 22-те държави, обект на настоящото проучване, в 18 (19) от тях се наблюдава растеж в законоустановения размер на минималната работна заплата в периода 1 януари 2017 г. – 1 януари 2018 г. в реално (номинално) изражение.

Темпът на нарастване на равнището на номиналната и реалната работната заплата за 12-те месеца до януари 2018 г. е най-висок в държавите с ниски нива на минималните заплати. От 1 януари 2018 г. минималната работна заплата в България е 510 лв., ръст от 10,9 % спрямо 2017 г.

3. Средна работна заплата

Информация за средна работна заплата в ЕС се предоставя от изследването „Структура на работната заплата“, което се провежда през четири години във всички държави при спазване на единна методология. Последното изследване е проведено през 2014 г. Информацията за средните месечни заплати е хармонизирана по държави съгласно Регламент (ЕО) № 530/1999 на Съвета от 9 март 1999 година. При хармонизиране на данните за заплатите по държави не се включват сектори – Публична администрация, Дейности на домакинства, като работодатели и Дейности на екстериториални организации и служби, предприятията с наети по по-малко от 10 служителя, както и чираците.

Най-ниска е средната месечна работна заплата в България (420 евро), най-висока е в Люксембург (3 913 евро) при средно за ЕС-28 (2 278 евро). През 2014 г. средната месечна работна заплата в България е 18,4% от средната за ЕС-28.

В съответствие с благоприятната икономическа ситуация, устойчивият ръст на икономиката и заетостта през 2017 г. по данни на НСИ, средната работна заплата /СРЗ/ за първи път след 2009 г. отбелязва двуцифрен ръст. Общо за страната СРЗ е 1 060 лв., нараства с 11,8 на сто номинално, в сравнение с 2016 г., когато е отчетена СРЗ от 948 лв. В обществения сектор е отчетена СРЗ от 1 072 лв., спрямо 2016 г. нараства номинално с 9,2 на сто, реалният ръст на заплатите в обществения сектор е 7,0 на сто.

Като израз на добрите икономически условия и устойчивост на икономиката ръстът на средната работна заплата в частния сектор надвишава ръстът в обществения сектор като достига 1 057 лв. за 2017 г., спрямо 2016 г. нараства с 12,7 на сто.